

aquest sentit, potser no basten per demostrar, però sí almenys per suscitar-ne una forta i fundada sospita. En primer lloc es coneix un NP celtibèric *Caralus* (traduït en llatí com a *Carulenses*), i al costat hi ha el proto-sard *Caralus* d'on prové *Cagliari* (Schmoll, *SprIdgHispan.*, pp. 26 (§ 84), 34. Sobretot ens crida l'atenció un mot del prussic antic, *kraclan*: la semblança fonètica és gran, puix que això deu suposar un *KRAKLO- primitiu; és veritat que significa 'pit' («brust», gloss. d'Elbing, 118). El conjunt bàltic i indoeuropeu en què el posa Pok. (cf. *IEW*, 624, -576) val a dir que no ens sedueix gaire més, si bé confirma que pertany al vell món lingüístic indoeuropeu, i que per tant alguna cosa semblant pogué existir en sorotàptic o en llenguatges anàlegs: particularment tenim, 15 encara que sigui amb vocalismes més apartats del nostre, el lit. *krūlis* 'pit de dona' i el ky. *croth* f. que és ja precisament 'úter, vulva' i per tant coincideix del tot amb el *carall* del Pont de Suert; és raonable admetre que el substrat semàntic, com en el cas de l'alem. *brust*, angl. *breast*, i molts altres sinònims, fos 'mugró' (pròpiament allò que brota, el tany o poncella que esclata, cf. al. *bersten*, gòt. *bruts* 'brot', etc.), i que és des de 'mugró' que es va passar a 'pit', però igual s'hauria pogut passar al clitoris o al penis. En fi que un *KRAKLO- o *KRATLO- primitiu podia passar a KARAKLO- ja no cal justificar-ho, sigui diferent desplegament de la combinació sonàntica a nivell indoeuropeu-sorotàptic, sigui anaptixi més tardana. Certament molt hipotètic tot això, però çho és menys, el *CHARACULUM grec amb cua llatina, una cua senil que ja no procreava en temps de Petroni? Tot haurà de quedar ben incert, però el que ja no hi queda és la probabilitat d'un origen pre-romà, almenys en principi.²

DERIV.: Per a les deformacions eufemístiques de *carall* en *caram* i anàlegs, en part basta remetre al DCEC notes 2 i 3 (i rv, 957b11-17); sovint aplicades a persones de poca estima —*carallot*, *carallet*, etc.—; de *caram*, molt usat entre pirinencs, pastors o acriaturats, etc. és *carallot* (Joan Lluís Pall., *Pastors i Estrelles*, p. 39); 'estaferm' (Lab. 1839). 'Carallada, insignificantia': «ell hauria donat tots els punts --- ab tal de no passar aquella estona de compliments y *caramades*, Feliu i Codina, *La dida* (1875), p. 74; ribag. «ixo mosset ye un *carallot*» 'un inocentón' (Ferraz, Benasc, s. v.). Especialment rossellonès *carallaso* 'neci', ja a penes afectiu tant s'ha generalitzat: «era pas *karalásus*», Argelers, 1960. *Caró* mall. molt pejoratiu, no sé si més o menys obscè ('marica' o cosa així): «sàbia que éreu *karó* / però no tan punyetero!», bocí d'una cobla que em reportava un amic, 1953, com havent estat dictada pel germà de Maria Ant. Salvà contra el Sr. Puigserver (quan es va fer «Baró de Pinopar»); no sé si contracció de *cara(i)ó* «(infant) entremaliat, arrapiezo, chisgaravís», mall. i men. *carall* adj. 'viu i entremaliat'. *Carallufa* 'planta rossegadissa, espècie de molsa molt abundant en els alts de les Serres de Caro' (Arabía, *Tort. i Rib. d'Ebre*, p. 163). *Carallando*; *carallejar*; *carallet*; *carallut*.

¹ No cal dir que és insostenible la idea de Monto-

liu (BDC III, 48, cf. p. 42) d'identificar *carall* amb *corall* 'branca de coral', entre altres raons perquè no es poden produir tals assimilacions vocàliques.—² És només amb aquest abast que assenyalo el nom de l'enorme i disforjo pic roquer de *Bugaraig* (-*rach*) a les Corberes, que si no és ben equiparable a una gegantesca *Carall Bernat* (només que una mica col·lort, no vertical), de tota manera ens en recorda un; ve d'un *Bur-garaig* més antic, i en el treball dels BNFg. VIII, 1973, 268, vaig establir que prové d'un cèlt. VERU-KARAI-O 'rocassa corba'. També això obliga a obrir la porta a una possibilitat pre-romana, perquè al costat de la formació en -AIO- n'hi pogué haver una en -ALIO-, i per aquest costat i el de KARIO- 'quer, rocassa' (del qual és evidentment inseparable VERU-KARAI-O) se n'entreveuen encara d'altres.

Caramada, V. *carall* *Caramallola*, *caramanyola*, V. *carmanyola* *Caramanxelista* [S. XVIII, DAG.], *caramanxel*, V. DCEC, s. v. *caramanchón* *Carambola* [1803, Belv.], veg. DCEC, s. v. (I, 669)

CARAMEL-LO [Lab. 1839; -*mel*, S. xx], d'origen portuguès, per conducte del castellà, veg. DCEC, s. v. *caramelo* (I, 669b52-70a1-40).

CARAMELLA, 'espècie de flabiol', del ll. vg. CALAMÉLLA extret ja antigament de CALAMÉLLUS 'canonet', diminutiu de CALĀMUS 'canya'. □ 1.^a doc.: S. XIII.

«Entraren dins un palau en lo qual una puncela juseua una *caramela* tocava, e totz cels qui eren nobles, en lo palau, per alguna lausor ela lausava», *VidesR.*, f° 13v2; «pregonea de saviesa, e *caramela* sonant e preicador de veritat», f° 135v1 (traduït el ll. *fistula*). També fou usat per R. Llull; «no cures de poetes, Virgili, Dantes --- mas tant solament de la santa Scriptura: veus que tal preycador no preyque ell, mas lo sant Spirit o Jesuchrist, e aquell no és sinó *caramella*», St. Vicent F. (*Serm.* II, 72.19): o sigui l'instrument que sona com tocat per l'Esperit Sant, que és ja el sentit en el segon exemple citat de les *VidesR.* Encara localment es conserva com a nom del flabiol o s'hi conservava fa poc, a la zona Vallespir-Jonquera: «lo sac dels gemecs, la gralla, la *caramella*, fluviol y tamborino eren los instruments del temps vell», Bosch de la Trinxeria (Arabía, *Misc-Folk.*, 24).

El fet és, però, que la principal vida moderna del mot ha passat a ser la dels cors populars amb ocasió de les grans festes religioses: segurament perquè eren en altre temps uns cors que cantaven acompanyant-se amb el so de flabiols que els acompanyaven; des d'on han acabat per designar, alhora les cançons que es canten llavors, sigui per Nadal (això sobretot a Eivissa: «villancicos del país», PzCabrero; *AlcM* -elles, § 3) sigui per Setmana Santa: no és aquest el lloc ni cal ja estendre'ns sobre aquesta qüestió tan rebatuda (*AlcM*, etc.; Krüger, *Bibl. RDTP* IX, 61-63; Monto-